

mis on uus ja vana tsirkus ning kust seda eestis otsida?

Autor: Kaja Kann

UUS TSIRKUS - on 21. sajandi tsirkus, rohkem lavakunst, milles klassikalisi tsirkuse žanre ja tehnikaid, aga ka muid kunste, näiteks tantsu, füüsilist teatrit või videokunsti abiks võttes rakendatakse hoopis teistsugusel moel ja eesmärgil kui traditsioonilise tsirkuse puhul, olgu siis lugusid jutustades, triki äärealasid kombates või lihtsalt tunneldes ja meeleolutsedes...

Üks uue tsirkuse aluseks olevaid põhimõtteid, nagu on selle sõnastanud nimekas tsirkuseuurija Jean-Michel Guy, on see, et laps ei ole enam tsirkuse peamine adressaat ja mõõdupuu. Uus tsirkus on hakanud arenema 1960 aastatel eriti jõuliselt Prantsusmaal ja Põhja Ameerikas, aga ka Soomes ja mujal Euroopas. On muutunud esineja ja vaataja ootused ja soovid. Tsirkuse etendus ei ole tantsu, - ega teatri etendus. Tsirkusel on oma keel, mis on kasvanud välja just traditsioonilisest tsirkusest. On muutunud ka koolituse mall. Enam ei ole ainuvõimalikuks teeks sündida tsirkuse perekonnas. On olemas laste stuudiod, ametikoolid, kõrgkoolid, nagu igas teises valdkonnas. Ehitatakse eraldi saale tsirkusele, koos kõie vajaliku tehnikaga. Riigid toetavad tsirkust järjepidevalt, tekkivad organisatsioonid, kes mõtestavad uue tsirkuse tegevust, kirjutatakse uurimistöid.

TRADITSIONILINE TSIRKUS - 20 sajandi tsirkus, mida meenutab räpane telk, areeni kohal hõljuv hobuste väljaheidete hais, tolm, punase ninaga kloun, jalaga-tagumikku-naljad, kukerpallitav karu ja siis artistid, kellest õhkub segamini väsinud glamuuri ja higi ja kes näitavad enneolematuid julgustükke, selliseid, mida meie, vaatajad, eales ei suudaks.

TSIRKUS EESTIS - Eesti Vabariigi Kultuuriministeeriumi kodulehelt: Eestis on olemas vaid üks tsirkus, Leifi Rahvusvahelise Meelelahutuse OÜ, kellele kuuluvad kaubamärgid "Tsirkuse Tuur" ja "Tivoli Tuur". Ettevõtte tegutseb edukalt ka lõbustusparkide turul. Firma on tegelenud tsirkusega Eestis 8 aastat andes aastas 90 etendust üle kogu Eesti kuni 1000 vaatajale korraga. Äriregistri andmetel oli firma käive 2003.aastal 9,5 miljonit krooni ja ettevõttes töötas 15 töötajat.

Mis toimub tegelikult - Eestis tegutseb stabiilselt 2 noorte truppi, kes toovad välja uue tsirkuse etendusi.

Tsirkuse stuudio **FOLIE** (Salme Kultuurikeskuses), kunstiline juht Terje Bernard. Asutatud aastal 1998. Igapäevasel koolitusel käib ligi 200 last ja noort vanuses 6. - 18. Meeskonda kuuluvad 3 treenerit Eero Druus, Kadri Ridaste ja Terje Bernardt. Väiksem stuudio on avatud ka Nõmme Kultuurikeskuses.

Noorte grupp FOLIE annab aasta 9 etendus Eestis ja 12 etendust mujal Euroopas.

OMAtsirkus (Kanuti Gildi SAALis) kunstiline juht Kaja Kann.

Asutatud aastal 2000. Treeningutel käib 150 last ja noort vanuses 5. - 18. Meeskonda kuuluvad treenerid Merit Ridaste, Heidi Kann, Margus Terasmees ja Kaja Kann. Eestis andatakse aastas

professionaalseid etendusi 22 ja väljaspool Eestit keskmiselt 15. OMAtsirkuse stuudio on avatud ka Viimsis.

Tsirkusekool, kes korraldab workshope. Igapäevaselt tegutsetakse väikelaste võimlemisega. Asutajaks Aita ja Vello Vaher.

Tuleviku lootus Eestis - UUS TSIRKUS Eesti kultuurimaastikul tulevikus. On käivitatud struktuur ja inimesed selle sees, kes aitavad kunstnikel teostada oma ideid ja korraldavad igapäevast professionaalset uues tsirkuse tegevust. Eelpool nimetatud truppidest ja koolidest on kasvanud välja professionaalsed tsirkusekunstnikud, kes tegutsevad erinevate üksustena ja projekti põhiselt. Toimub tihe koostöö Soome, Saksa, Prantsuse ja Venemaa uue tsirkuse organisatsioonidega. Mõned proffid töötavad välismaa truppidest.

Eesti kultuuri maastikul tuuakse välja igal aastal üks etendus, mida mängitakse 100 korda aastas.